

[372r]

**Gratiosus Matris pulchrae dilectionis lusus,
olim Ismeriam, Aegypti Regis filiam,
Christo lucratus,**

hodie ludo dramatico exhibitus
ab Illustrissima, Perillustri, Praenobili, Nobili ac Ingenua
mediae classis grammatices juventute
academici gymnasii Societatis Jesu Pragae ad Sanctum Ignatium
1729, mense Majo, die 17

ARGUMENTUM

Tergeminos adolescentes, Marchinum, Heppinum et Seqvinum dicimus, uti ortu, ita virtute illustres, Califus, Aegypti Sultanus, vinculis pressit. Qvos tamen cum perditos nollet, ad Mahometem pertrahere cumprimis satagebat. Omnem illi artem eluserunt. Demum Ismeria, Califi filia, pervertendorum a fide orthodoxa assumpsit negotium. Sed Virginis Deiparae interventu pro eo, ut adolescentes Mahometi lucraretur, ipsa in lucrum Christo ejusque cessit fidei, author postliminio sibi illisque ex tyranni potestate elabendi. R. P. Michaelis Pexenfelder Soc. Jesu Concionnator historicus, pag. 1031.

PROLUSIO

Mahometismus Christianam Innocentiam domesticae ad se invitat Syrenulae lenocinio. Sed haec objectum Mariae ectypon intuita, mox Prototypi amore capta, Mahometismum una cum Christiana fugit Innocentia.

INDUCTIO I.

Alladinus, subsidiariae nuper militiae praefectus et obtentae de Christianitate victoriarum internuncius, nobile in fratrum triade Califo sistit spoliolum. Plaudunt victores, etiam victis ad choreas per ludibrium adactis.

Personae: Alladinus, Califus, Marchinus, Heppinus, Seqvinus.

Alladinus:	Qvos praepotenti nuper acciduos throno Furor alienus reddidit, qvos et minae Rabiesque gentis barbarae solio tuo Excivit ante supplices, hodie tibi
------------	--

- 5 Felicitatis munus immodicum suae
Cupiunt litari et vivere Augustum iubent.
Califus: An sat profundis strata Christiadum cohors
Fatis sepulta est?
Alladinus: Victa sub jugo ingemit,
Qvod tam ferocem nuspiam fuerit prius
10 Experta dextram.
Califus: Segnis Europae stetit
Adeo Gradivus?
Alladinus: Rabidus adversam et ferox
Pressit phalangem.
Califus: Et cecidit?
Alladinus: Impulsu obrutus
Potentiore.
Califus: Fac age, optatum refer
Belli tenorem.
Alladinus: Fausta, dum jubes, loqvar.
15 Tantum subegit militem in Syriae plagas
[372v] Agnata rabies Christianorum, ut chao
Pelagi, qvod omnes visui terras rapit,
Vix crederetur exprimi. Sed et leve
Fuisset aspectare tot capita ducum,
20 Nisi haec Mavortis stirpe prognatam indolem
Prae se tulissent. Tygridum et pardum genus
Belle probavit nimia certandi sitis.
Qvin imo nec sic tygrides urgent necem,
Nec saeva pardi vulnera at nec sic leo
25 In aggregatos hostium spirat globos,
Ut singulorum in funera exarsit furor.
Tantus, ut opinor, sangvisugarum fuit,
Quantus virorum numerus. Et quamquam suo
Scythica propago munere haud segnis stetit
30 Et ipsa Achillis aemulos lato fovens
Gremio Gigantes; dum tamen tantas virum
Vires et iram vidit, incusso suis
Pavore, geminum potuit, adspectu hostium,
Retrahere cornu Cynthia. Hinc dubia stetit
35 Utrinque Martis gloria et crebro locis

40 Educta castra pristinis, vagam vaga
 Diu exhibebant lauream. Tandem Dea
 Belli favente, simul et ingenio ducum,
 Terfaustus orbi Turcico affulsit dies,
 Qvo ad Ascalonem Martis adversi furor
 Tenacitatis perfidae paenas dedit.
 Pars arcuato chalybe langventes agunt
 Animas, cruore profluo terram rigant;
 45 Pars, aemulati velites, turpi fuga
 Dubiae saluti consulunt; pars et fugam
 Et refugientes sanguine madentem manum
 Scythicae cohortis supplici evincunt prece,
 Ut servitutis liceat adsterni jugo.
 50 Ille est Mavortis Turcici praesens honos,
 Qvem turba pariter detriumphata, ut colat,
 Habet necesse. Te proin summum manet,
 Auguste, nomen, cujus auxiliis ovans
 Tanti triumphi patria subscribit decus.
 55 Dumqve haec referri sospitatori cupit
 Mars Ascalonis, nobilem in ternis avet
 Praedam dicari fratribus, qvae si faves,
 Humilem sacrato verticem adsternat throno.
 Califus: Secunda loqveris! Vicimus! Suum Polus
 Ducumqve virtus laudis exposcunt decus.
 60 Sereniorem luna nunc demum dabit
 In auge honoris posita fulgorem, ut diu
 Umbras rebelles hostium in latebras agat.
 Paeana, victor, occine! Triumphum Ducis
 Prosequitor aula! Dumqve spumantes vides
 65 Livore pueros, ex eo plausus cie
 Ferventiores.

Saltus octo juvenum Turcicorum

[374r]^a Victa jam saliet trias,
 Ut quem sinistro strata Gradivo neqvit
 Suo exhibere Principi, inimico ferat
 Confusa plausum.

^a Jako folio 373 je označena do rukopisu vložena tištěná synopse.

70 Marchinus: Non reluctamur tuis
Parere votis. Primus ego, dum sic jubes,
Ut ut imperitos plausui accingam pedes.

Saltus Marchini solius

H. et S.:^b Fratrem seqvemur.
Saltus Heppini et Seqvini simul

INDUCTIO II.

Placet barbaro nobilis adolescentum indoles, qvapropter si Christo mittant nuncium, aulicam illis destinat libertatem. Sed renitentes carcere compingit.

Personae: Califus, Marchinus, Heppinus, Seqvinus.

Califus: Studia placent^c
Et innocentis indoles triadis placet.
Qva sorte geniti?

75 Marchinus: Strenuum in castris ducem
Celtica propago coluit, hunc nobis patrem
Natura cessit.

Heppinus: Nobili mater qvoque
Prognata stirpe, surculis nunqvam horridas
Sponndit olim compedes.

Califus: Vultus decor
Orisque tractus indolem excultam probat.

80 Seqvinus: Dum nos benigno patria gestaret sinu,
O, qvae affutura sortis optatae bona
Sperare licuit!

Califus: An putas spei locum
In uno adesse matris, aut patriae sinu?

85 Marchinus: Etiam favore Principis spes hic virent.
Heppinus: Etiam favore Principis Scythicis rosae
Vernant in oris.

Califus: Desines posthac qveri.
Non turbulenti semper e Lunae sinu
Furoris imbres depluunt nec sic truces
Luna in ruinam, vulnera et caedem hostium

90 Impellit Euros. Pallet haec crebro, rubet,
Sed et serenat. Desines qveri, trias,
Cui tametsi grandia patriae sinus,
Sed ampliora Thraciae spondet thronus.

^b H. et S. = Heppinus et Seqvinus.

^c Neúplný verš rozdělený mezi dvě scény a přerušený tancem.

- Marchinus: Benigna, Princeps, loqveris!
 Seqvinus: Immeritos beas!
- 95 Heppinus: Illaesa perstet detriumphatis salus?
 Fratres, beamur! Agite, si fas est, pios
 Deosculemur Principis grati pedes.
- Califus: Ita constitutum est: carcerum in vicem mea
 Celtas manebit aula, qva reliqvos Ducis
 100 Inter ministros, liberi, dies agant
 Feliciores.
- Heppinus: Gratia obstringis novos
 Tibi clientes.
- Seqvinus: Majus inimicis decus,
 Qvam qvod ab amicis jure sperari qveat,
 Auguste, tribuis.
- Califus: Hostium vacant nota,
 105 Qvos Regis almus nominat amicos favor.
- Omnes: Grandem veremur gratiam.
- Califus: Superest tamen,
 Qvo te capacem Thraciae reddas throno,
 Tergemina pubes. Aula, qvam cernis, beat
 Divum clientes, premiis ditat probos,
 [374v] Sed si protervos Numini inveniatur, furit,
 Ut nec tueri, si velit, possit scelus
 Deo rebelle.
- Heppinus: Themidos^d id poscit rigor:
 Nos a tenellis colimus Authorem Poli
 Vitae diebus singulis; non est, qvod hic
 115 Vereare, Princeps.
- Marchinus: Prima dilectae Deo
 Documenta matris candido in sinu gero,
 Vitam illa longe citius in spoliū dare,
 Qvam Coeli amorem mittere, in monitis dedit.
- Califus: At qvalem, amabo, censuit tanto Deum
 120 Amore dignum?
- Heppinus: Ludimur!
- Califus: Qvem, inqvam, Deum
 Amore dignum censuit?
- Seqvinus: Qvalem colit
 Gens Christiana.
- Califus: Christiana gens? Probrum!
 Nomen vel ipsum gentis inferno satae
 Melior recusat Thracia.

^d Řecký genitiv od *Themis*, *idis*, *f*.

- Marchinus: At nobis fides,
 125 Qvam profitemur, regula est.
 Califus: Qvam tu fidem?
 Heppinus: A qva per aevum certa promanat salus.
 Califus: A qva per aevum in asseclas fatuos fluit
 Infame nomen?
 Seqvinus: Grande qvin imo decus.
 Califus: Sic vos Latina ludit infaustos fides.
 130 Cui posthabere Regis affectum eligis?
 Marchinus: Regi potentum.
 Califus: Illi, cui crux est thronus?
 Digne miseratu pusio!
 Heppinus: O faustam crucem,
 In qva universo genita stat mundo salus!
 Califus: Et unde genita?
 Seqvinus: Sangvine Theandri ac nece.
 135 Califus: Quid ais? Salutem conferat fusus cruor
 Saevi Procustis?^e Fatue! Mors vitam?
 Marchinus: Haec fides
 Romana dictat.
 Califus: Veriora vos dehinc
 Mahomet docebit.
 Heppinus: Mahomet?
 Omnes: Heu! Absit nefas!
 Califus: Nulli ergo vestrum audire Mahometem placet?
 140 Omnes: Nulli.
 Marchinus: Cruorem citius e venis furor,
 E corde vitam, spiritum e toto exprimet
 Pectore, qvam in ullo dogmate fidei sacrae
 Animus vacillet.
 Califus: Dite prognatum genus!
 Tantine vobis penditur Ducis favor?
 145 Seqvinus: Veremur omnes Principem.
 Heppinus: At magis Deum
 Lex sancit alma colere.
 Califus: Qvis cultum Deo
 Unqvam abrogavit?
 Heppinus: Mahomet.

^e Méně obvyklý tvar jména *Procrustes*, *ae*, *m.*, v této hře navíc skloňovaný podle 3. deklinace.

Califus: Heu! Audax puer!
 Juro! Mahometem, mente mutata, coles
 Vel opinione citius Acherontis lacum
 150 Trias subibis improba. Satelles, dehinc
 Injice catenas perfidis et ad tetrum
 Illico retrude compede gravatos specum.
 Tuum esto munus, ne qva fraus victis, dolus
 Ne qvis supersit. Barbarum genus! Attamen,
 155 Agnatus hic est perditae genti tenor,
 Primis triumphat motibus, sed si novo
 Petatur ausu, victa tunc demum jugo
 Subjicere colla svevit. Hinc est, qvod spei
 Locus supersit. Singulos proin nova
 160 Studii manebit ratio tergemina meis
 Attrahere pubem nutibus. Cujus labor
 Hac parte primas tulerit, hic fidat, Ducis
 Inmodica laetus munera et amorem feret.

[375r] INDUCTIO III.

Achmes, Suleyma et Melichi, regii ephebuli, pervertendorum ab avita fide Christicolarum assumunt provinciam, sed a Marabucio ceu impotentes reprimuntur.

Personae: tres illi ephebuli, Marabucius, Soramnus.

Achmes: Qvam dura cervix perfidos Celtas regit!
 165 Nihil favorem sponte delatum Ducis,
 Sed nec furoris turbinem pensi tenent.
 Melichi: Hos tamen anhelat, si modus ferat, ad suas
 Pertrahere partes.
 Suleyma: Vota si ludunt Ducis,
 Cui obseqventur?
 Achmes: Munus hoc nostris tamen
 170 Incumbit humeris.
 Suleyma: Subtraham meos ego
 Huic muneri humeros.
 Melichi: Obsequi dum lex jubet?
 Achmes: Cave, rebelles arguet, qvodsic hic minus
 Morem geramus.
 Melichi: Aliquid in mentem venit.
 Suleyma: Effare medium.

- Melichi: Studia partiri decet.
 175 Tergemini ab uno si minus vinci qveunt,
 Herbam unus uni porriget, terni tribus.
 Suleyma: Unum facilius vicero.
 Achmes: Medium placet.
 Melichi: Qvem jam tibimet eligis?
 Suleyma: Prae aliis mihi
 Natu minorem cedit.
 Melichi: Et nunquid tibi
 180 Buccatus alter praeplacet? Id eqvidem fore
 Praecogitabam. Tertium proin meis
 Fortuna cedit artibus.
 Achmes. Qvis huc gradum?
 Soramnus: Promissa Regis certa sunt: cujus labor
 Hac parte primas tulerit, hic fidat, Ducis
 185 Immodica laetus munera et amorem feret.
 Qvidsi Soramnum fata prae reliqvis beent?
 Versatilem qvis esse Fortunae rotam
 Ambigat? Et ad nos facile devolvi potest.
 Sed esse cautum munere assumpto decet,
 190 Ne, si sinistro constet eventu labor,
 Aulae cachinnum praemii in locum feram.
 Suleyma: Qvae te, Soramne, studia?
 Achmes: Qvod, amabo, tuis
 Incumbit humeris pondus?
 Soramnus: Anne unquam deest
 Aulae ministris cura?
 Achmes: Perbelle asseris,
 195 Par inter aulae munia et nosmet gravat
 Conditio. Sed te potior, ut video, premit
 Laboris aestus.
 Soramnus: Nempe qvo validas minus
 Persaepe vires gerimus, hoc instat labor
 Magis onerosus.
 Suleyma: Fateor. At, si fas loqui,
 200 Nos certiores reddere impositi velis
 Negotii.
 Soramnus: Absit.
 Achmes: Tanta sint molimina,
 Ut nec clienti Regis aperiri qveant?
 Soramnes: Varia in clientes Regis e voto fluunt
 Studia laborum. Saepe qvod ab uno sua

- 205 Authoritate postulat, id alium cupit
 Latere.
 Melichi: Qvid latere nos Princeps sinat?
 Inania haec sunt.
 Suleyma: Fare, qvod sinu geris,
 Tuos Achates edoce.
 Soramnus: Multum mihi
 Molesta pubes! Author haud fiam joci,
210 Si qvod statutum est, dixero!
 Achmes: Nihil vetat,
[375v] Tu sensa profer regia.
 Soramnus: At prohibet tui
 Amor et tuorum.
 Suleyma: Tesseram praebes tui
 In nos amoris, si, qvod arcanum putas,
 Avidis reveles.
 Soramnus: Prodo, sed procul furor,
215 Procul esto qvestus. Celticam nimium foveat
 Princeps juventam, compede solutam cupit
 Adscribere aulae muniis.
 Melichi: Qvod sat liqvēt.
 Soramnus: Hinc pensitandum est, ne tuae posthac trias
 Ineas periculum sortis. Hic noster labor,
220 Contra hoc periculum nitimur.
 Melichi: Fallax homo!
 Achmes: Ut nostra ludit vota!
 Suleyma: Ne nostra dehinc
 Periclitemur sorte!
 Melichi: Sed moras procul.
 Qvid versipellis agitet, hoc sat liqvēt.
 Achmes: Nimirum avarus praemium nostris studet
225 Praeripere manibus.
 Suleyma: Callidam vulpem!
 Melichi: Ut dolum
 Incautus ante palliat! Mihi manum
 Jungite fidelem. Stabit in nostro decus
 Studio, sodales, premium nosmet manet
 Favorqve Regis. Carcerem peto, viam
230 Sine mora eandem legite.
 Achmes: Continuo seqvor.
 Suleyma: Votum secudent Caelites!

	Marabucius:	Qvo vos pedes?
	Melichi:	Qvo vota Regis evocant.
	Marabucius:	At qvo vocant Mandata Regis?
	Suleyma:	Carceris specum Ducis Jussu subimus.
235	Marabucius:	Carceris? Quid si fidem Svadere Celtis patriam?
	Achmes:	Haud aliud. Moram Prohibet periculum.
	Suleyma:	Studia prosequimur.
	Omnes:	Vale.
240	Marabucius:	Audax juvenus! Impotens puerum trias! Scio, qvid optes; alta nimirum petis Majoraqve tuis viribus. Celtas Deo Scythiae lucrari, grandius vestra est opus Opinione. Munus expertos decet Virosqve tantum. Ludicro imbelles proin Captate muscas otio. Celtarum ego, Divum ego minister, provida causam aptius 245 Tuebor arte.

INDUCTIO IV.

Exinde male Marabucii arrogantiae ominantes, ad regia revertuntur obsequia. Christicolae vero, eliso Marabucii conamine, ulteriora Virginis Deiparae exposcunt subsidia.

Personae: iidem tres ephebuli, Marabucius, Marchinus, Heppinus, Seqvinus.

	Melichi:	„Ludicro imbelles proin Captate muscas otio.“ Qvis hoc ferat?
	Achmes:	En arrogantem! „Munus expertos decet Virosqve tantum.“
	Suleyma:	Turgidum fastu Popam!
250	Melichi:	Prodigia certe fecerit, qvi sic tumens Aliena temnit studia.
	Achmes:	Qvot, amabo, ad fidem Perduxit ille patriam?
	Suleyma:	Nullum.
	Melichi:	Nefas!
	Suleyma:	Qvotqvot subinde carceris nostri specus Christi clientes censuit, nullus Popae Persvasus arte patrio accessit Deo.

- 255 Achmes: Phuy, pudor!
 Melichi: Et haec est illa dexteritas.
 Suleyma: Ea est,
 Qvalem superbus jactitat.
 Melichi: Bilis meos
 [376r] Pervadit artus.
 Achmes: Justus arterias furor
 Rabiesque pectus occupat.
 Suleyma: Sed cur pigri
 Segnesque tantum turgidi dedecus Popae
 260 Tacuimus ante singuli? Cur non probrum
 Probro retulimus?
 Achmes: Nempe majestas gravis
 Muneris honosque, qvo vel indignus nitet,
 Justos cohibuit impetus.
 Melichi: I jam, tui
 Superbe honoris Praeco! Spero eqvidem fore,
 265 Ut fastuosus careat eventu labor,
 Qvem polliceris.
 Suleyma: Irritos faxit^f Polus
 Tumentis ausus; tum qvidem puerum notam
 Et impotentum scommata insulso pari
 Reddam tenore.
 Achmes: Qvid interim superest?
 Melichi: Nihil
 270 Hic jam movendum est. Unde redeuntes gradum
 Aulae inferamus.
 Marabucius: Mahomet? O, quantum Deo
 Charus prophetes! Ille delusos velit?
 Marchinus: Mahomet! Averni pestis, Acherontis lues
 Charus prophetes Numini? O, quantum Deo,
 275 Audax, honoris derogas!
 Heppinus: Et jam cave,
 Infame nomen Ismari in buccam trahas.
 Seqvinus: Sepultus antro Taenari nusquam meret
 Tot nominari vocibus.
 Marabucius. Scelus! Heu nefas!
 Necdum timetis, deplus ut ignis Polo
 280 Sacrilega adurat ora? Vel laesi rapax

^f Faxit, arch. tvar 3. sg. ind. fut. II., klas. *fecerit*. Podobně viz v. 771, 775.

- Fulmen Tonantis perfidam fandi opprimat
Libidinem?
- Heppinus: Te nube, Mahometi satum,
Subinde fulmen opprimet, eidem nisi
Citius remittas nuncium.
- 285 Marabucius: Infelix trias!
Marchinus: Infaustior tu et digne miseratu Popa!
Marabucius: Sunt vana nostra studia, conatu aëra^s
Qvatore videmur. Vix ad optatam trahet
Frugem petitus gurgite inferni labor
Tam pervicaces.
- 290 Marchinus: Vicimus! Prima suos
Caeli bearunt laurea.
- Seqvinus: O fratres! Nihil
Virtutis hic est propriae; laudem Deo
Occinere et hymnum Sospitatori decet.
- Heppinus: At cui, manente Numini laude integra,
Cui munus istud jure in acceptis dari
295 Existimatis?
- Marchinus: Nempe Reginae Poli
Terraevqe Dominae.
- Heppinus: Tota vis nostra est sita
Totumqve robur in Pia, ach, Pia Dei
Nostraqve Matre.
- Marchinus: Tibi proin, Virgo Inclyta,
Sint mille grates, mille sint laudes.
- 300 Seqvinus: Tuo,
Maria, posthac supplices fove sinu.
- Marchinus: Tuae in futurum gratiae, Caeli Arbitra,
Praesidia cupimus!
- Heppinus: Non trucem vultum hostium,
Sed nec catastas, vincula, eqvuleos, rogos,
Nec saeva demum vulnera, infamem necem
305 Effugere trepidi nitimur. Serva in Tuo
Nos, Diva, amore, dulce continget mori.
- Marchinus: Rabidas tyrannus exerat per nos licet
Furoris Aethnas, stringat acinaces, rotis
Et mille plagis, mille tormentis furat,
310 Nihil veremur, nil recusamus. Modo
Tua, Virgo, nobis gratia assistat, favor
[376v] Adspiret, ut et jugiter Christi fidem
Tueri et almo liceat in sinu mori.

^s Metricky nejasný verš.

INDUCTIO V.

*Ismeria super eo, quod per quietem ternos adolescentes virgini cuidam admirabili acci-
duos et in ejus vota concedentes vidisset, vane angitur. Spe demum explicandi a Mara-
bucio somnii erecta, nonnihil quietatur.*

Personae: Ismeria, illius ephebulus.

- Ismeria: Ismeria! Qvae te forma defixam tenet?
315 An forte svetis Morpheus nostras jocis
Lusit pupillas? Fallor! Ach, nimium impotens
Et vana vis est Morphei, qvae tam cita
Exemplar astris editum et dignum Polo
Praesentet arte. Sed ubi caelestes notae?
320 Ismeria! Vano luderis sensu! Nihil
Instabile caelo est. Principem astrorum vaga
Rapiunt dietim tempora, at sinui et locis
Subinde reddunt pristinis. Eadem tenet
Sors reliqua caeli lumina. At nostro semel
325 Erepta forma lumini nunquam anxios
Revisit oculos. Forte dum somnus novum
Oculis papaver straverit, eandem feret
Sors fausta speciem. Sed quid incerta spei
Puella jactor anchora, ubi nullum spei
330 Fundamen esse video? Proh duras vices!
- Ephebulus: Regina, qvis, Regina, te maeror tenet?
Ismeria: Ach virgo! Sicne virginis fibras qvatis?
Ephebulus: Sopiat Canopo barbiton qvaestum sono.
- Ismeria: Virago, cujus fronte solaris nitor
335 Promicat utramque Gratiae pingunt genam!
Gemini serenum lucis astrorum jubar
Seqvuntur oculi. Qvanta, pro Superi, undinqve
Visae venustas virginis! Terna insuper
Profusa pubes supplicis morem tenet,
340 Qvando coruscos prona veneratur pedes
Votoqve Divae corda et innocuam sacrat
Ex asse mentem. Cur ego segnis steti?
Qvis aemulari vetuit insontum vices?

345 Cur non tetendi ad candidos Divae pedes
 Utramque palmam? Maxime ubi placidas amor
 Excivit ardens flammulas, dulcis fibras
 Depavit aestus? Segnis Ismeria, nimis
 Ignava virgo! Dicite ad minus, pii
 350 Caelestis orae nuncii! Ach vos, vos precor,
 Caeli pyropi! Dicite astrorum plagae!
 Et vos, polares lingvulae, qvalem in sacra
 Deceat vereri virginem, dubiae mihi
 Denunciate! Sed tacent. Sortem asperam!
 Qvousque dubiis fluctibus, ach, insons agar
 355 Ismeria? Id unum suppetit, ut in re Popam
 Tantum implicata consulam. Sunt hi, ut reor,
 Subinde rerum conscii, qvae nos latent.
 Votum secudent Caelites!

[377r]

INDUCTIO VI.

*Marabucius eo, qvod apud Christi asseclas nihil svadendo profecerit, causantibus prae-
vie ejus arrogantiam ephebulis, aula exesse jubetur. Califus dolo, sed frustraneo, Hep-
pinum adoritur.*

Personae: 2 aulici, Califus, 3 ephebuli, Marabucius, Heppinus.

	Alladinus:	Tristis labor!
360		Dum cespitanti nuper incessit pede Mars Ascalonis, non sat optatam diu Nobis qvietem sustulit? Fati metus Mortisque terror jussit insomnes diu Transigere noctes. Nunc ubi victor pedem Castris honorum retulit, an solito putas 365 Vehi triumpho Principem? In tristi latet Ignavus antro, gloriae in specu locat Segnis triumphum.
	Soramnus:	Cura qvae pectus qvatit? Qvae causa qvestus?
	Alladinus:	Qvestubus campus patet Interminatus.
	Soramnus:	Qvid ita?
370	Alladinus:	Te solum latet Inhonorus angor regiae?

369 Interminatus] Interminatur GL.

- Soramnus: Ne tu mihi
Obscura loqveris.
- Alladinus: Illud inflammat jecur,
Qvod gloriosam carceris furvo specu
Princeps recondat lauream. Victor tribus
Inhiat pusillis, dum interim solidos decet
375 Agere triumphos.
- Soramnus: Fiet hoc, fiet palam,
Paeana victrix regia insvetum canet.
- Alladinus: At qvando?
- Soramnus: Citius forte, qvam reri licet.
Docebo methodum: dum ante conclusi specu
Celtae latebant unico, a geminis modo
380 Rex segregavit tertium. Fiet dehinc,
Ut advocato traditos morti innuat
Fuisse fratres. Unus haudqvaqvam, putem,
Votis resistet regiis. Postqvam hic manum
Mentemqve victam dederit, impulsu velut
385 Acti sequentur caeteri.
- Alladinus: Hoc tandem potest
Malo mederi.
- Soramnus: Nunquid hoc medium placet?
- Alladinus: Haud aliter.
- Soramnus: At qvis huc gradum?
- Alladinus: Regem ominor.
- Soramnus: Est ipse Princeps.
- Califus: Victor immensas qvatit
Calif cohortes, sternit innumeram hostium
390 Fausto catervam Marte, nec dubiam legit
Ubique messem gloriae. Hic fallat meos
Fortuna nisis? Hectorem, Marte inclytum,
Parida^h nec unum straveram; heroum globi
Cessere nostris viribus. Stupeat nefas
395 Defixus orbis! Robori imbellis trias
Tanto resistat! Nempe torpescens jacet
Conatus aulae, stertit imposito sibi
Aula universa munere.
- Ephebulus 1: Aeqvum esto mihi,
Magnanime Princeps, qvaepiam palam eloqvi.
- 400 Califus: Eloqvere.

^h Parida – řecký akuzativ.

- Ephebulus 1: Testes proferendorum aspicias.
 Jussa audientes regia, celeres viam
 Ad mancipatos legimus. Verum Popa
 Tumidus repressit obvios, multa insuper
 Nihil gravatus, probra verborum tulit
 405 In innocentes.
- Califus: Verane profaris?
 Ephebulus 2: Nefas
 Foretⁱ sacrato falsa deferri throno.
- Ephebulus 3: Auguste, vera loquimur.
 Califus: Infaustum Popam!
- [377v] Alladinus: Qvis huc propinquat? Pedibus adsterni Popa
 Adstans peroptat regiis.
- Califus: Propius velim
 410 Accedat audax. Causa quae insontes suo
 Nuper retrusit munere?
- Marabucius: Invictum Caput
 Scythiae, ministros Numinum munus decet
 Tam grande, quod vix brachia Atlantum qveant
 Sufferre.
- Califus: Te ergo decuit impositam ducis
 415 Tractare causam.
- Marabucius: Decuit, incassum tamen
 Tentata res est. Rupe prognatum genus
 Meliora temnit dogmata et Christi sacris
 Mordicus adhaeret.
- Califus: Phuy pudor! Grandis pudor!
 Jactas acervos artium, cilio meos
 420 Superbiente despicias? Ubi sunt tua,
 Superbe Praeco, studia? Per fluctus ego
 Stygiae paludis juro! Non unquam meam
 Aulam revises. Cede conspectu procul!
 Procul esto vultu regio!
- Marabucius: Infaustas vices!
- 425 Soramnus: Auguste! Jussis stetimus. In suo latet
 Heppinus antro, fratribus veteri simul
 Specu relictis.
- Califus: Mens in accensi prius
 Furoris oestrum rapta, vix placidos sinit
 Simulare vultus. Rex tamen dote inclytus

ⁱ Foret – konj. imperf., obvykle *esset*. Podobně viz v. 749, 762.

- 430 Meliore gaudet; dum furit, par est suo
Excire Charites nutui. Hinc adsit puer!
Mercedem opimam consilii, dignam duce,
Si vota cedant, quisquis id tulerit, feret.
- 435 Heppinus: Magnanime Princeps Thraciae, quando hi pedes
Tandem gravari desinent?
Califus: Qvando meum
Pectus gravari desinet?
Heppinus: Qvis id gravat?
Califus: Marmorea cervix. Causa qvae adventus tui?
Heppinus: Ignarus adsum.
Califus: Ignarus? Ubi fratres tui?
Heppinus: Eadem misellos fata seclusos tenent.
- 440 Qvid unionem fratribus loci negas?
Califus: Non est, qvod unum cum tuis locum ambias.
Non palpitant ante prae metu fibrae?
Non corda?
Heppinus: Qvid ita?
Califus: Senseris fratrum necem,
Fatere!
- 445 Heppinus: Superi! Fusus est fratrum cruor?
Califus: Et jure. Voto qvi refragatur ducis,
Ducis furorem sentiat.
Heppinus: Superi boni!
Qvid, amabo, Princeps, egeras?
Califus: Nolim tamen
Exinde metuas. Pendet annutu tuo
Et vita vinclis mollior et idem tuo
- 450 Ex arbitrato pendet exitii rigor.
Nostin, qvid optem?
Heppinus: Traditi fratres neci,
Cur ego superstes dego? Syderea Polo
Fratres coruscant laurea, cur me gravant
Injuriosae compedes? Solusne ego
- 455 Regi molestus extiti, ut paenas darem
Prolixiores? Rumpe funestas moras,
Mihi catastas destina, me, me rogis
Exure, vel qvo praeplacet, mortis modo
Extingve, fratres citius insontes seqvar.
- 460 Califus: Heu silice cervix durior! An ergo probrum
Infame mortis eligis?
Heppinus: Id unum placet,
[378r] Amore Christi sangvinem et vitam dare.

- 465 Quid adhuc tyrannis agitat? Ach, quantum suam
 Invideo sortem fratribus! Rape me, rape
 Cito, satelles! Mitte, qvo fratres citant!
 Califus: Heu! Caeca mentis indoles!
 Heppinus: Necem, ach necem!
- Quid adhuc moraris? Subjicio caput, feri!
 Intende Furias, perime, qvod tantum precor!
 Califus: Moriere, pestis!
 Heppinus: Moriar? Ach grates tibi,
 470 Auguste! Fratres! Jam seqvor! Grates tibi,
 Auguste Princeps! Vicimus! Jam mors prope est.
 Califus: Imo in remoto fata versantur! Procul
 Supplicia!
 Heppinus: Quid ita? Fulmine insontem obruis.
 Per sceptras!
- Califus: Non moriere.
 Heppinus: Per regni decus!
 475 Califus: Non.
 Heppinus: Per coronam!
 Califus: Non.
 Heppinus: Per augustum jubar!
 Califus: Non, non.
 Heppinus: Per omnes denique imperii notas!
 Califus: Non, non.
 Heppinus: Per astra!
 Califus: Non.
 Heppinus: Per aetherias domos!
 Califus: Insulse! Non moriere, sed veterem specum
 Tibi reserabit miles, ut tandem crepes,
 480 Dum vivere olim supplici optabis prece.
 Heppinus: Ach vita morte durior!

INDUCTIO VII.

Eodem pene tenore Alladinus Marchinum et Seqvinum adoritur, nihilo tamen amplius proficit.

Personae: Alladinus, Marchinus, Seqvinus, satellites.

Alladinus: Scythia! Stupe!
 Imbellis aetas, ut cui niveo madent
 Adhuc labella lacte, nutricum bene

- 485 Vix lapsa gremio, tanta molitur Duci!
Qvid jam supersit consilii? Credit puer
Fratres peremptos, credit expositos neci,
Qvid? Ut alieno cautus evadat malo?
Vita magis, quam morte, terretur puer
490 Prolixiore. Forte tranquillam magis
Natura reliqvis indolem et sensum dedit.
Agito satelles ocyus, fratres mihi
Ferro solutos siste!
- Miles: Qvod jubes, ago.
Alladinus: Qvis vero restat aries impulsu potens?
Eqvidem iuvabit regiis uti strophis.
495 Fingam advocatis horrido fratrem improbum
Cessisse fato. Miles, ad furvum praei
Conclave, stratum sanguine effuso nota
Ensemque tinge pariter. Haec sunt necis
Jamjam peractae signa.
- Marchinus: Qvae rursus strepunt
500 Imperia?
Seqvinus: Frater! Forte supremam parant
Superi palaestram.
Alladinus: Qvid ita sollicitam jubet
Praeferre mentem? Fronte qvid acerbum sedet?
Ut qvid tremiscunt ossa?
- Marchinus: Me nullus timor
Nec angor ullus.
Alladinus: Conscia scilicet mali
505 Mens nil amaenum nilque securum parit.
Seqvinus: Eqvidem fatemur. Cujus at culpa reos
Nos esse reputas?
- Alladinus: Cujus? Insontem! Dei
[378v] Cultum nefando, perfido, affixo cruci
Reddere Procusti, crimine hoc demum vacet?
510 En innocentes!
- Seqvinus: Heu probrum! Heu linguae nefas!
Marchinus: Blaspheme, hic, hic te stolo sacrilegum probas.
Et qvid molestis disputas verbis fidem
Toties probatam? Mille, si lubet, probra
Evome, Theandrum mille sacrilegis pete
515 Ructibus; abinde nuspiam palmam feres.
Alladinus: Perfide! Putasne hic voce sterilescente agi?
Severiora combibes! Saevum citus
Resera theatrum, carnifex! Nosti necis

- 520 Vestigia? Cujus sanguis hic fusus? Stupes?
Eloquere! Trepidus?
- Marchinus: Frater!
- Seqvinus: Ach frater!
- Alladinus: Bene
- Fratrem profaris. Frater hic stratus jacet
Fratresque similis complices culpa vocat.
- Marchinus: Sed cur, amabo, primus hic laurum tulit?
- Seqvinus: Avare frater!
- Alladinus: Singulis poena haec manet.
- 525 Marchinus: Qvis jam praeibit alteri?
- Seqvinus: In mortem ruo.
- Marchinus: At me priorem jura naturae vocant.
- Alladinus: Utrumque Avernus glutiet.
- Seqvinus: Praeco. Vale,
Adamate frater!
- Marchinus: Carnifex, siste impetum!
- Seqvinus: Feri, satelles!
- Marchinus: Me feri!
- Seqvinus: Me, me feri,
- 530 Dulcis satelles!
- Alladinus: Abripe, satelles, probrum.
- Miles: Veterem prius subite, furciferi, specum.
- M., S.:^j Iterum miselli ludimur.

INDUCTIO VIII.

Obvius Ismeriae Marabucius percipit somnium. Explicat virginem visam fuisse ipsam Ismeriam, in cujus vota captivi Christicolae cesserint. Redit ad aulam, id ipsum ocyus Regi nunciaturus.

Personae: Ismeria, Marabucius.

- Ismeria: Variis adhuc
Animus vacillat motibus. Tristes morae!
Ut visionem mysticam alieno darem
- 535 Dijudicandam calculo, nefas fore
Existimabam. Qvis locus spei super?
Me vera fugiunt sensa. Contristor, gemo,
Sed et astra caeli frustra in auxilium voco.
Qvodnam subesse crimen, aut nefas potest,
- 540 Si dubia vati visa, si curam explicem?
An non Poparum munus accedit Polo?

^j M., S. = Marchinus, Seqvinus.

- Ismeria! Pone panicos tandem metus
 Dubiisque temet fluctibus sana eripe.
 Belle propinquas, munere attingens Polum,
 545 Divum Minister.
- Marabucius: Sydera aeternum beent
 Oculi pupillam regii! Non jam Deum
 Minister, haud caelestis interpres notae,
 Verum superbus, furcifer, probrum Stygis.
 Convitia nemo singula in censum vocet,
 550 Qveis^k misellus opprimor.
- Ismeria: Qvis haec probra
 Jactare tentat?
- Marabucius: Aula, Rex ipse.
 Ismeria: Ast ego
 Procul esse crimen jubeo. Sed temet simul
 Secretioris consilii, quod nos gravat,
 [379r] Fieri peropto conscium.
- Marabucius: Quid te gravet,
 555 Augusta virgo? Me dolor, me sors premit.
- Ismeria: Desiste tandem conqveri et fidam mihi
 Qvietus aurem commoda.
- Marabucius: Per te nova,
 Virgo serena, spiret insonti salus.
- Ismeria: Audi gementem, quid moras nectis? Novo
 560 Miseram laccessis vulnere?
- Marabucius: Veniam mihi,
 Augusta virgo. Prome, quod sinu geris.
- Ismeria: Sopita nuper Morptheo, lapsam Polo
 Attonita vidi virginem, cujus nitor
 Circumque fusa placida majestas Deam
 565 Esse innuebat. Qvam procul Charitum decor
 Et Gratiarum distat a visa nitor
 Caeli figura! Huic flammeas fundunt preces
 Terni clientes, virginis stringunt pedes
 Seseque Divae nutibus totos dicant.
- 570 Nec plura fas est eloqui, dum angor fibras
 Interminatus occupat.
- Marabucius: Gratam rei
 Seriem recensens. Absit e fibris dolor,
 Ter fausta virgo!
- Ismeria: Prome, si sensum capis,
 Et inquietam subleva.

^k Qveis, arch. tvar abl. pl., klas. quibus. Stejně viz v. 639.

- Marabucius: Qvantum patri
575 Solamen istud adferet!
- Ismeria: Fare, qvid adhuc
Maestam moraris?
- Marabucius: Fausta Reginae qvies!
Ismeria! Felix virgo! Tres numqvid favor
Furorqve Regis patrio addici Deo
Celtas flagrabat? Irritae dudum minae
580 Suoque blandimenta caruerunt scopo?
Adhucne, virgo, fluctuas?
- Ismeria: Qvin tu mihi
Obscura loqveris.
- Marabucius: In coruscanti polo
Qvid esse possit clarius?
- Ismeria: Plura edoce.
- Marabucius: Tu, tu illa virgo, cujus accidua trias
585 In vota cessit.
- Ismeria: Illa ego? Superi boni!
- Marabucius: Non est, qvod ultra fluctues.
- Ismeria: Qvid ais? Ego?
Ismeria? Repete faustum augurium.
- Marabucius: Polus
Te destinavit, virgo, qvae palmam feras
De pervicaci triade. Nec fas est moras
590 Texere, Penates regios peto, Duci
Aulaeqve felix nuncium citus fero.
O, qvanta Regi gaudia et qvantum patri
Jubilum creabis! Filiae in sinum ruet
Novumqve amoru pristino adjiciet decus
595 Paterni amoris.
- Ismeria: Perge, qvo Caeli trahunt
Indicia.

INDUCTIO IX.

Plaudit inde Califus et exclusis caeteris totum Ismeriae delegat negotium. Si tamen res minus e voto cedat, infame protinus Christi asseclis supplicium decernit.

Personae: Ismeria, Califus, Marabucius et alii.

Ismeria: Superi! Mene tam grandi parem
Dijudicastis muneri? Qvis me manet
Totius aulae et patris augusti favor?

587 faustum] faustus GL.

- [379v] Ismeria! Plaude, Ismeria! Jucundos age
Tranquilla soles. Mene depictam meis
Subjecit oculis Cynthia? In meo jubar
Tantum refulsit vertice? Ismeria! Deae
Praefers decorem, lumen attingis Poli
Charitumque calcas gratiam. Ast quid te tibi
605 Ita peregrinam reddidit? Tantum tui
Ignara, virgo, es? Nosce te melius dehinc
Tuamque magni facere condiscas velim
Felicitatem.
- Califus: Nata! Solamen patris!
Cordis paterni corculum! Virgo Jove
610 Parente digna!
- Ismeria: Veneror imperii notas,
Auguste genitor.
- Califus: Sceptra te decent, decus
Throni, corona, te decet regni jubar,
Filia parente dignior!
- Ismeria: Multum mihi,
Invicte genitor, tribuis, a pedibus ego
615 Scythiae Monarcham veneror.
- Califus: Aula, Amazonem
Verere, plausu prona victricem cole.
- Marabucius: Te sydera beent virginem, patris decus,
Regni pupillam.
- Omnes idem repetunt.*¹
- Ismeria: Genitor, immeritam beas.
- Califus: Prosequere plausus aula, festivum melos
620 Cieant phonasci. Tuque victrici pedes,
Aulica juvenus, circulo implexos vove.
- Saltus qvatuor ephebulorum**
- Ismeria: Deveneror amplum gratiae immensae sinum,
Auguste genitor! Stabo pro tuis dehinc
Assidua votis, siqve constringens onus
625 Necessitatem statuatur, insomnes agam
Tranquilla noctes, donec optatum patri
Dicare spoliū liceat.
- Marabucius: Est quidem trias,
Est obstinata. Te sed inidicio Poli

¹ Ostatní zřejmě opakují v. 617 a první polovinu v. 618. V. 618 tedy nejprve zazní jako neúplný.

- 630 Ratiocinantem capiet, ac demum fide
Christi relictā, Thraciae Numen colet.
- Califus: An certa vates occinis?
Marabucius: Testor Polum,
Verende Princeps!
- Califus: Fausta vatidice canis.
I, perge, virgo, perge, qvo stimulat Polus,
Qvo vota Regis, patriae qvo te trahit
635 Propriiqve fama nominis. Veteri velim
Cura solutos caeteros aulae incolas.
Nemo inde studia misceat, nemo specu
Vinctos revisat hospites, non jam reos,
Qveis melior instat filiae adnisi salus.
- 640 Progredere, nata. Nosqve, qvam primum tuo
Laurea micabit vertice, memento novis
Illico beare nunciis.
- Ismeria: Caelo duce
Progredior, alme genitor. Ah, utinam novos
Hodie paterno servulos lucrer throno!
- 645 Califus: Age jam, minister Numinum, si spes meas,
Natae tuasqve falleret rabido trias
Infascinata toxico?
- Marabucius: Procul metus
Et omnis absit cura.
- Califus: Spero eqvidem fore,
Qvod polliceris. Si tamen fructu suo
650 Pretiosa genitae cura, speciosus labor
Cereat, furorem Numinum testor, nece
Subita peremptos, Tartaro in praedam dabo!

[380r]

CHORUS

Innocentia Christiana dum sanguinis fusione pro fide cupit erubescere prolixiore, innocentis vitae candore Mariae honorem jubetur faenerari.

INDUCTIO X.

Aggreditur munus Ismeria, quae auditis Deiparae encomiis, ingenti ejusdem visendae tenetur desiderio. Suscipit proinde Marchinus depingendae Virginis officium, notantibus id ephebulis.

Personae: Marchinus, Heppinus, Seqvinus, Ismeria.

- Marchinus: An jam propinqvat mortis optatae dies?
 Heppinus: Langvescit animus aspera fati mora.
 655 Marchinus: Heppine!
 Heppinus: Fratres!
 Seqvinus: An bona, frater, potes
 Gaudere sorte, qvin pari nosmet bees
 Felicitate?
- Heppinus: Istudne fraternus favor
 Svaserat, ut amplo gloriae assumpti sinu,
 Relinqueretis squalido insontem specu?
 660 O saeva fratrum, fratre neglecto, salus!
- Marchinus: Qvis iste gemitus?
 Heppinus: Tarda mors! Quid tam pigro,
 Libitina, passu graderis?
 Seqvinus: Audistin? Quid haec
 Lamenta?
- Marchinus: Siste paululum.
 Heppinus: Fratres Polo
 Plaudunt recepti, quid ego desertus gemo?
 665 Ignave, segnis barbari in memet furor!
- Marchinus: Est frater.
 Seqvinus: Est Heppinus. Est nostrum decus.
 Marchinus: Heppinus est.
 Heppinus: Qvae vox meas aures qvatit?
 Marchinus: Heppine!
 Seqvinus: Frater!
 Heppinus: Frater? Ignotus mihi
 Frater. Gemellos astra felices beant.
- 670 Seqvinus: Amate frater!
 Marchinus: Vivis?
 Heppinus: Est fratrum sonus.
 Seqvinus: Vivisne, dulcis frater?
 Heppinus: An adeptae Polo
 Socium coronae poscitis? Fratres! Cito,
 Cito venite, praesto sum, ut faustos seqvar.
- Marchinus: Fraternalis amoris osculo absentem seqvor.
 675 Heppinus: Praesentis, haud absentis amplexum volo.
 Quid me relictum luditis?
- Seqvinus: Nostin tuos,
 Heppine, fratres?
 Heppinus: Gloriae in sinu simul
 Locate fratrem, rapite, quo votis feror.

- 680 Seqvinus: Specusne qvaeris gloriam, qvi nos tenet?
Desiste votis!
- Heppinus: Quid? Specus? Caelum peto.
- Marchinus: Ach, in remoto nostra versatur salus!
- Heppinus: Adhucne miseri vivitis?
- Seqvinus: Donec Deo
Authore vitae fata succedant, specu
Vetere retrusi vivimus.
- 685 Heppinus: Vivunt! Pudor!
Tyranne mendax!
- Marchinus: Si lubet, nostri subi
Antri Penates.
- Heppinus: Si lubet? Dic, si licet.
Occlusus arcte carcer est. Tento tamen.
Aptate socias, si lubet, operi manus.
- 690 Ismeria: Felix tibi hora fulgeat, fratrum trias!
Nolim pavorem cieat Augustae favor.
Sum virgo, nata Regis, optatam ferens
Vinctis salutem.
- Marchinus: Te astra Divinis beent,
Augusta virgo, gratiis.
- Heppinus: Qvis hic favor,
Qvae virgo?
- Ismeria: Regis filia, intendens tuis
[380v] Fratrumqve votis.
- Marchinus: Fata qvae dubios manent?
- Seqvinus: Quid non petitus virginis notat favor?
- Marchinus: Istud necessum est, corda sacremus Deo
Ejusqve Matri Virgini.
- Seqvinus: O, absit nefas,
Qvod fraus dolusqve forte postremus parat!
- 700 Ismeria: Restituo fratrem fratribus.
- Heppinus: Grates tibi,
Augusta virgo. Stringo vos fido sinu,
Fratres amati.
- Marchinus: Mutuam e fido cape
Pectore salutem.
- Seqvinus: Sospitatrici Polus
Opima reddat praemia.
- Ismeria: Haec, haec vos manent.
- 705 Insveta genitor dona et insolitum parat
Princeps honorem.

- Marchinus: Dona? Qvin potius rogis
Saevaeque morti destinat.
- Ismeria: Procul metus!
Hodie solutos compede educam specu.
- 710 Heppinus: Sed nunquid aras Thraciae per te prius
Colere iubemur?
- Ismeria: Jura qvod patriae ferunt.
- Seqvinus: Sed nostra nobis jura prae reliqvis placent.
- Ismeria: Propria cuique sensa prae reliqvis placent,
Seqvenda cum sit veritas.
- Marchinus: Hanc nos docet
Fides Latina.
- 715 Heppinus: O virgo! Si nostram fidem,
Si combibisses, protinus Christo manum
Victamqve mentem traderes.
- Ismeria: Superi! Nefas!
Qvid loqveris, audax pusio? Ego? Patriae decus,
Aurora regni Thraciae, Charitum soror,
Aemula Dearum, qvid ego? Ego vestro darem
720 Mentem manumqve Numini? Sic vos rei
Damnatis ipsos, gratias Regis favor,
Dum proprius in vos excitat Furias rigor.
- Marchinus: Fac age patronam, virgo, age, inflamma patrem,
Ut nos, qvod agimus supplices, tandem enecet.
- 725 Ismeria: Sic? Pulchra vota! Ego author existam necis,
Qvae sponte munus sospitatricis gero?
Et grande nunquid crimen est, tantum sui
Cruoris esse prodigum?
- Heppinus: Minimum nefas,
Pietatis imo plurimum, innocuam Deo
730 Litare vitam!
- Marchinus: Nempe te, virgo, latet,
Qvod amore nostri Christus innocuam Deo
Sese dicarit hostiam.
- Ismeria: Christus?
- Seqvinus: Deus.
- Ismeria: Heu error! Anne subjacet morti Deus?
- Marchinus: At subjacere potuit, assumpta prius
735 Humanitate.
- Ismeria: Qvid novum jactas nefas?
- Seqvinus: Qvid hoc stupescis?
- Ismeria: Unde sumpsisset Deus
Humanitatem?

- Heppinus: Virginis castae bibit
Castus cruorem.
- Ismeria: Qvis iterum fatuos novus
Dementat error?
- 740 Heppinus: Virgo, si nesses Dei
Experta Matrem!
- Ismeria: Virginem?
- Marchinus: Virgo est, nota
Maternitatis praedita. Est Virgo supra
Sydera refulgens.
- Heppinus: Calcat astrorum jubar
Solisque calcat gratiam. Dictis fidem,
O virgo, tribue, nullus hic error latet.
- 745 Ismeria: Qvam mira, tantum ignota dubitanti refers.
Agedum, meumne pariter excedit tua
Virgo decorem?
- Heppinus: Quid ais? E terra et polo
Collecta rerum gratia, intuitu Sacrae
Dei Parentis umbra, nil aliud foret.
- 750 Ismeria: Stupenda narras! Si licet, oculis fave
Tantae figuram Virginis.
- Heppinus: Nequeo tuis
Parere votis.
- Marchinus: Mente, si lubet, exprime
Qvascumque species; mille si tandem legas
Portenta rerum, singula totidem modis
- 755 Superat Mariae gratia.
- Ismeria: Sed hujus mihi
Liceat videre ectypon.
- Seqvinus: Frustra id petis.
- Ismeria: Quid ita?
- Heppinus: Peritas munus excelsum petit
Apellis artes. Quid rudis tentet manus?
- Marchinus: Et ista nobis matris officio praeest.
- 760 Huic corda, vitam, spiritum et totum damus
Mentis vigorem, cujus in sinu mori
Qvam dulce, virgo, quamque jucundum foret!
- Ismeria: Sed ego videre Virginis peto iconem.
Nemo ergo nostris dextera artifice potest
- 765 Parere votis?

- Heppinus: Nemo.
 Ismeria: Proh! Miseras vices!
 Quid ergo tantis profuit, quam nunc negas,
 Laudare dictis Virginem?
 Heppinus: Veniam mihi
 Meisque tribue. Virginis nostrae decor,
 Qvemcunqve tentes, artis excedit modum.
 770 Ismeria: Tentare lubeat, forte successu labor
 Stabit secundo.
 Marchinus: Faxo, qvod tantum petis.
 Ergo tabellam prona, penicillum mihi,
 Simul et colores coice. Spero eqvidem fore,
 Indesinenti fiat ut voto satis.
 775 Ismeria: Faxo, favete perbreve abeunti moram.

INDUCTIO XI.

Alladinus in omnem rei eventum lugubre theatrum meditatatur. Ephebuli, qvod ante notarant, eidem aperiunt; qvi interim ad aulam ob spem melioris eventus repetito nuncio revocatur.

Personae: Alladinus, miles, carnifex, 3 ephebuli, aulicus 1, aulicus 2.

- Alladinus: Exacue ferrum, carnifex! Reliqua cohors,
 Intende circo lugubri!
 Miles: Jube, horridum
 Visu theatrum surget, infausta ut trias
 Vel ante fata concidat.
 Carnifex: Triplex caput
 780 Mucro hic tricipiti tradet in praedam cani.
 Alladinus: Non est, qvod iras jactites; etenim fore
 Confido, ut amplam gaudii messem patri
 Nata Imperantis referat. At placitis tamen
 Obtemperandum est regiis, quamvis ea
 785 Praecogitatum nuspiam attingant scopum.
 Ephebulus 1: Ingrata patri genita!
 Alladinus: Qvo res est loco?
 Ephebulus 2: Ismeria!
 Alladinus: Quid tam tristis Ismeriam invocas?
 Ephebulus 3: Qvam metuo, ne nos fallat et fallat patrem.
 Alladinus: Qvid ita? Recense, si qvid injustum notas.
 790 Ephebulus 1: Metuenda fraus est.

- Alladinus: Loquere, quid doli latet?
 Ephebulus 3: Ut quid puella Virginis, qualem velut
 Matrem suimet Numinis Celtae colunt,
 Captitat amores?
- Alladinus: Unde tu tantum nefas
 Probare possis?
 Ephebulus 2: Unde? Quid aliud notat
 795 Petita species Virginis?
- Alladinus: Ne tu mihi
 [381v] Obscura loqueris.
- Ephebulus 1: Clarius idipsum cape.
 Ismeria laudes Virginis, qualem impii
 Dei Parentem nuncupant, avida prius
 Percepit aure, cuius a Celtis modo
 800 Sollicita poscit ectypon. Capis?
- Alladinus: Nihil
 Hic subtimendum est. Forsan idipsum suo
 Medium triumpho destinat.
- Aulicus 1: Ad aulam gradum
 Princeps referri praecipit.
- Alladinus: Num jam caput
 Lauro coruscum Principis genita tulit?
 805 Aulicus: Conatus instat ultimus jamque optima
 Spes in propinquo est.
- Alladinus: Itane?
 Aulicus: Pro certo tene
 Et ad Penates regios reditum para.
- Alladinus: Malecauta linguae probra! Vis Regi improba
 Fandi libido constet?
- Ephebulus 1: Heu! Absit malum!
 810 Nullus enim in isto sedit eloquio dolus.
- Aulicus 2: Ad aulam, ad aulam, singulos subito jubet
 Adesse Princeps. Quid moras trahitis? Cito,
 Cito, frater, omnes Rex in officium vocat.

INDUCTIO XII.

Anxiis de assumpto depingendae imaginis officio Christi et Mariae clientibus, allapsa portento Deiparae icon angorem commutat in tripudium. Agnoscit Ismeria objectae sibi per quietem Virginis effigiem totaque in amorem Deiparentis abripitur.

Personae: Marchius, Heppinus, Seqvinus, Ismeria.

- 815 Marchinus: Quantum tremisco! Palpitant fibrae metu,
Simul et pudore vultus insveto rubet.
- Heppinus: Qvis te ad ruborem compulit? Tua haec, tua
Culpa acciderunt.
- Marchinus: Angor excruciat meum
Immensus animum.
- 820 Seqvinus: Sed nec in solo pudor
Ruborqve sistit, verum in insontes qvoqve
Fratres redundat.
- Heppinus: Singulos dubio procul
Idem in periculum conjicis.
- Marchinus: Veniam date,
Fratres amati. Deprecor, si qvod minus
Deliberata mente commissum est nefas.
- Seqvinus: Deliberare decuit.
- 825 Heppinus: Et nostrum et tuum
Assurget inde dedecus.
- Marchinus: Ach, veniam date
Nec jam doloris pondere afflictum magis
Gravate fratrem.
- Seqvinus: Sponte collectum est onus.
- 830 Heppinus: Ista sit imago Virginis? Monstrum! Et tamen
Marchinus artem hanc combibit, ne tu mihi
Aemulus Apellis crederis.
- Marchinus: Qvid adhuc novum
Addis dolorem?
- Seqvinus: Frater! Hoc minimum reor,
Qvod te dolore nosqve maerore opprimas.
Attende tabem, qvam Dei in Matrem invehis.
- 835 Marchinus: Hoc, fateor, hoc me cruciat et pectus qvatit.
Nulla ergo spes sit? Nullus auxilio locus?
Maria ferre sola subsidium potest!
- Seqvinus: Qvid crimen auges?
- Heppinus: Forte prodigium petis?
Qvid nisi cacinno barbarum excipiet genus
Dei Parentem?
- 840 Marchinus: Heu absit, heu absit nefas!
In frustra tabulam redigo, sic eqvidem impium
Evito dedecus.
- [382r] Heppinus: Sed qvid optanti dabis
Regis puellae?

- Marchinus: Grande quid, si dem nihil.
 Seqvinus: Ita vero, frater, praebitam explebis fidem?
 Heppinus: Sic stabit ore veritas?
 Marchinus: Dicat licet,
 845 Et mille probris, mille mendacem asserat,
 Modo suus Almae Virgini maneat honor.
 Sed quis dolorem sublevat? Fratres! Piae,
 Dulcis, Benignae est Matris in promptu favor.
 Cernitis amoris pignus?
 Heppinus: Heu! Heu me, scelus,
 850 Scelus peractum est.
 Marchinus: Sceleris insontes probant
 Divae favores.
 Seqvinus: Siccine ingratos beas,
 Augusta Virgo?
 Heppinus: Siccine infidis faves?
 O parta silice corda!
 Seqvinus: Marmoreum caput!
 Heppinus: Ignosce frater. Tuque cumprimis, Poli
 855 Regina, utrumque crimine dolentem exime.
 Marchinus: Fateor, pusillam dedimus Augustae fidem.
 Nunc agite, tanto intensius Matrem Dei
 Succensa corda Sospitatricem colant.
 Sic spero inustam posse consumi notam.
 860 Et jam propinquat virgo.
 Ismeria: Quid agitis?
 Marchinus: Viden?
 Ismeria: Ubi vivo? Ubi sum? Caelites! Ubi moror?
 Ismeria! Qvo te proximus, qvo te, insciam,
 Conjecit error! Chara Caelitibus trias!
 Dilecta soboles Numini! Dulcem iconem!
 865 O forma caelo lapsa! Terfaustum ectypon!
 Terfausta pubes! Sola ego infelix, ego,
 Improba puella!
 Marchinus: Crimine, o virgo, vacas,
 Qvam prosequuntur gratiis astra et Polus
 Tanto favore cumulat.
 Ismeria: Haec eadem, haec ea est,
 870 Qvam per quietem videram. O Virgo! O Deus!
 Vidisse memet rebar. O pudor! O dolor!
 Infauste! Mendax! Inscie astrorum Popa!
 Sed quid ego dictis crimen alienum improbo?

- 875 Ismeria! Tu, tu incauta, tu culpae rea es,
Superba mulier!
- Heppinus: Desine, o virgo, qveri,
Sed in Mariae gratiam innocuas magis
Converte fibras.
- Ismeria: An spei est locus super?
- Seqvinus: Confide, Caelum et Virgo te suam volunt.
- Ismeria: O dulcis icon! Contere, o Virgo, nefas!
- 880 Ignosce culpam! Tibi dehinc vivam, Tibi
Moriar. Ach astra! Lucidae empyrei faces!
Depluite castas, explico corda et sinum,
Depluite flammis! Mittite favillas! Amor,
Amor in Sacratam Virginem nostros, precor,
- 885 Depascit artus! Virgo! Te aeternum colam!
Quid vero superest? Fugio! Vos duces seqvor,
Divae clientes. Valeat aeternum pater!
Valeant Penates regii! Patria, vale!
Omnia, valete! Desero paternos Lares,
- 890 Ut Christum et ejus Virginem Matrem colam.

Cantus intermedius

[382v]

INDUCTIO XIII.

Marabucius templum, in quo fratres, ejurato Christo, doctrinae Mahometis subscripturi falso creduntur, adornare nititur. Califus dexteritatem filiae commendat.

Personae: Marabucius, Califus.

- Marabucius: Plaudo! Triumpho! Nempe nonnunquam rigor
Etiam innocentes deprimit, tanto ut magis
Illos in augem gloriae extollat favor.
- 895 Me nuper aula repulit et vultu procul
Rex esse jussit; prona jam nosmet colit
Aula et Monarchae, pristino absumpto nefas,
Sinu recumbo. Nomen Ismeriae lubens
Famamque cedo, cedo victricis decus,
Sed quod puella nuspian, nostro nisi
- 900 Directa sensu, tulerit. Age, tempus vocat.
Coruscet ara! Fulgeat templi decor!
Ut, quo novellos Ismari socios vocat
Pietatis ardor, vota quo trahunt, ibi

- 905 Pietatis omen colligant. Ternum explica
Ternis tapetem.
- Califus: Nata! Lucraris patrem,
Cor tibi paternum vendicas.
- Marabucius: Veneror tuum,
Magnanime Princeps, veneror augustum jubar
Novumque tanta in filia heroëm colo.
- 910 Califus: O nata! Qvae te, nata, victricem manent
Decora et honores? Per ego Titanis jubar,
Noctis per astrum juro! Genitoris throno
Adstabis inde proxima, ut quidquid tua
Optata tulerint, patris e sinu legas.
- Marabucius: Hic prona nostro vota dedicabit Deo
915 Tergemina pubes.
- Califus: Provide officio praees.
Qvid tu, minister, praemii in vicem feres?
- Marabucius: Tibi famulari, Thraciae augustum decus!
Aeqvabit augem gloriae.
- Califus: Caelum invoco!
Feres, qvod optas; plura qvin imo feres,
920 Qvam vel putare, aut prosequi votis qveas.
Age jam, satelles! Nemini accessum veta
Cuique sunt liberae templi fores.
Conveniat aula! Singulos testes volo
Novi trophaei, nata qvo patrem colit.
- 925 O nata! Plus qvam nata!

INDUCTIO XIV.

Adest insuper Alladinus, dignos adolescentes, qvi ex carcere educti jam fuerint, denuncians. Inde jubilus, qvi tamen postliminio in extremam Califi et aulae universae consternationem convertitur, dum nempe compertum fit, adolescentes duce Ismeria fuga elapsos esse.

Personae: Alladinus, Califus, Marabucius et alii complures.

- Alladinus: Terfaustum fero,
Magnanime Princeps, nuncium.
- Califus: Insignem refers
[383r] Sobolis amatae lauream?
- Alladinus: Invicta manu
Ismeriae apertus carcer est.

- Califus: Felix pater!
Felixque nata!
- Alladinus: Vix procul aberit.
- Califus: Bene est.
- 930 Victricis age, satelles, adventum nota.
- Miles: Qvod vota poscunt regia, ad amussim seqvor.
- Califus: Primus ego, primus filiae occurram pater
Amazonemque voce festiva colam.
Tum carmen aula repetat, unanimi sono
- 935 Paeana victrici occinens.
- Miles: Vicum sonus
Festivus implet proximum, natam sua,
Magnanime Princeps, pube stipatam reor.
- Califus: Fac age, sine mora nuncium Ismeriae refer,
Adesse Regem nilque, praeter solam eam
- 940 Suosque posci.
- Achmes: Propero, qvo Princeps jubes.
- Marabucius: Vos at modesto genua curvetis situ.
- Califus: Vultu modesto, genibus affixis solo
Et complicatis manibus.
- Marabucius: Heu! Absit scelus,
Ut qvod dicata Numini trias malum,
Ut indecorum quidpiam in vobis notet.
- 945 Califus: Ipse ego praeibo, specimen Augusti decet
Seqvatur aula.
- Achmes: Carceris patent fores,
Auguste Princeps.
- Califus: Nil novi refers.
- Alladinus: Fave,
Magnanime Princeps, corrigam errorem ocyus.
- 950 Califus: Ubi morantur? Adsit actutum trias
Adsitque genita! Quid ais?
- Achmes: Horresco loqui.
- Califus: Quid ita? Profare.
- Achmes: Palpitant fibrae metu.
- Califus: Quid singulorum residet in vultu dolor?
Loquere! Quid angit corda? Vulcanus Ducis
- 955 Depavit aedes?
- Achmes: Grandius quiddam reor.
- Califus: Quid me moraris, perfide?
- Aulicus alius: Heu! Princeps! Nefas!

- Califus: Quid bubo similis alteri triste occinis?
 Aulicus alius: Ingrata patri genita!
 Califus: Ferales sonos!
 Quid est, scelesti?
 Alladinus: Proh! Inauditum nefas!
- 960 Califus: Superi! Quid haec lamenta? Bubonum soni?
 Achmes: Ismeria se cum triade commisit fugae.
 Suleyma: Heu! Crimen!
 Melichi: Hoc et providi nunquid diu
 Prius monuimus?
 Marabucius: Quidquid?
 Omnes: Infelix Popa!
 Alladinus: Auguste!
 Marabucius: Quid jactatis?
 Alladinus: Ubi Princeps?
 Califus: Quid est,
- 965 Qvod vos dolore cruciet?
 Alladinus: Ismeria! Improba!
 Perfida!
 Califus: Secusne filiae cessit labor?
 Pereat cruento protinus ferro trias!
 Alladinus: Auguste! Lapsa est filia et lapsa est trias.
 Califus: Fatue!
 Achmes: Paternos nata deseruit Lares.
- 970 Califus: Heu! Quid profaris?
 Soramnus: Scelus inauditum adfero,
 Magnanime Princeps.
 Califus: „Valeat aeternum pater,
 Valeant Penates regii, patria, vale!
 Omnia, valete! Desero paternos Lares,
 Ut Christum et ejus Virginem Matrem colam.“
- 975 Heu! Fata! Qvo me volvitis? Stygium scelus!
 Seqvor rebellem! Filia! Acherontis lues!
 Marabucius: Credamne tantum crimen?
 Omnes: Infelix Popa!
 Melichi: Apage, sceleste furcifer.
 Suleyma: Jam aperi tua,
 Superbe Praeco, lumina.
 Marabucius: Pereo.
 Omnes: Peris.
- [383v] Marabucius: Obruite miserum saxa, proterite caput,
 Vel sic cruentas Regis evadam manus!
 Califus: Scelerata! Perduellis! Heu! Ubi lates?

Ismeria! Averni soboles! Heu! Pudor! Heu! Scelus!
 Quid adhuc moraris, Cerbere? Huc rabies, furor,
 985 Erebi petitus gurgite! Ignivomas faces
 Eructet Orcus! Huc, Avernales rogi!
 Desaevituras ocyus inundent fibras!
 Huc, saevae Erynnes! Barbara Eumenidum trias!
 Huc, tota demum rabida Plutonis domus!
 990 Huc, dira Caeli fulmina! Et flammam Polo
 Contempta probro Luna fatalem evomat.
 Heu me! Scelestas mulier! Heu, quid ago? Pudor!
 Pudor! Fugacem ad flumina Acherontis seqvor.

INDUCTIO XV.

Ismeria cum sociis flammeas Exhilaratrici Deiparae grates persolvit utrique se totos ejusdem obsequiis mancipant.

Personae: Ismeria, Marchinus, Heppinus, Seqvinus.

Heppinus: Fugimus avara littora, immites plagas.
 995 Marchinus: Secura jam sit vita? Et in tuto salus?
 Seqvinus: Qvidsi fugaces Regis exposcat furor?
 Heppinus: Nihil timendum est, proteget suos dehinc
 Caelica Virago servulos.
 Ismeria: Procul metus,
 1000 Procul et pavores! Faciet a nobis procul,
 Faciet pericla Virginis Divae favor.
 Virgo! Liquescent corda et in dulces abit
 Mea vita amores. Sim Tua, o Virgo! Tua sim
 Et me fuisse citius optarem Tuam.
 Qvam prae paterno melius arrient sinu
 1005 Tuae, o Maria, gratiae! Has in nos qvoqve
 Torrente pleno Caelica Virago tulit.
 Marchinus: Omnes Mariae gratiis vincti sumus.
 Ismeria: Qvam dulce lege hac quamque vinciri bonum est!
 Seqvinus: Qvae, amabo, melior esse libertas potest?
 1010 Ismeria: Amplius, O Diva, me tuo stringi velim
 Jubes amore!
 Heppinus: Matris officio dehinc
 Nobis tibi que praeerit astrorum Arbitra.
 Ismeria: Qvalem, benigni Caelites, nacti sumus
 Prae patre Matrem! Mater! Huc vestras manus,
 1015 Ingenia, vires, artem, o artifices! Meis
 Est vilis ara in manibus. Exstruite sacras,

- Terrestre Caelum, exstruite Mariae domos!
Convertite gazas orbis, obryzo undique
Vestite!
- 1020 Marchinus: Frustra, Ismeria, agimus, aedes sacrae
Flammata nunc sint corda, prospiciet subin
Mariae honori Numen et sapiens Polus.
- Ismeria: Tibi itaque, Virgo, dulcis astrorum Arbitra,
Nostrum Tibi cor, cor Tibi dicatum volo.
Huc casta amoris flamma! Depascat meas
[384r] Cordis medullas, cordis exurat fibras
Mille renovatus flammulis Mariae amor.
- Marchinus: Mille Tibi grates, mille sint laudes, Pia
In immerentes Diva, me totum Tibi
Tuisque posthac traditum obsequiis volo.
- 1030 Seqvinus: Momenta vitae singula, et si quod Tibi
Mihique, Virgo, gratius vita est bonum,
Ex asse honori Sospitatricis dico.
- Heppinus: Adjungo votis vota. Ad extremum meae,
O Diva, vitae spiritum, ardebunt Tui
1035 Amoris in me flammulae, donec subin
Vehemens amoris aestus et corda et fibras
In busta, honores memet in cineres agat.
- Ismeria: Coronet Aether vota. Tibi Virgo, Tibi
Spirare liceat et Tuo in sinu mori!

EPILOGUS

Docet premi quidem posse, sed non solum non opprimi Innocentiam Christianam, verum sub Mariae praesidio evadere gloriosiore.

O. A. M. D. G. et B. V. M. H.